

Nederlanders

Blog door Bart Ouwersloot, 17 maart 2015

Nederlanders, ook Nederlandse ondernemers, hebben sterk de neiging om te oordelen. Ooit, twintig jaar geleden, hoorde ik de ene ondernemer tegen de andere zeggen; 'jij kunt het zout in de pap nog niet verdienen'. Hij was net gestart en had het inderdaad niet breed. Inmiddels zijn de rollen al een aantal jaren omgedraaid. Waarmee ik wil zeggen dat een oordeel vellen best gecompliceerd ligt.

Niet voor niets zijn er immers, om een voorbeeld te noemen, accountants. Zij hebben gestudeerd om een 'gekwalficeerd oordeel' te kunnen vellen. Alvorens u denkt dat ik hier een lans ga breken voor mijn beroepsgroep, verzoek ik u aandachtig verder te lezen. Er is verder een rechtelijke macht en een belastingdienst die aan 'waarheidsvinding' doen. Hiervan zijn allerlei aftakkingen bekend, zoals parlementaire enquêtecommissies en dergelijke. Wat naar voren komt indien dieper in het begrip waarheidsvinding wordt gedoken, is dat oordelen niet zo gemakkelijk is als het voor velen lijkt.

Persoonlijke voorkeuren en afkeuren, onbetrouwbare informatievoorziening, inkleuring door lieden met belangen, politieke beeldvorming, afgunst, enz. enz. zijn van invloed op gepresenteerde 'feiten' en 'omstandigheden'. Een officier van justitie maakt bijvoorbeeld carrière door (straf-)zaken te 'winnen'. Vrijspraak, of het naar voren brengen van fouten bij onderzoek, helpt hem niet op zijn carrière pad. Datzelfde geldt voor de inspecteur bij de belastingdienst. Een verloren zaak zorgt voor een 'minnetje' achter zijn naam. Ook mijn beroepsgroep lijkt het adagium; 'wiens brood men eet, diens woord men spreekt', aan te hangen. Zo lang immers mensen worden betaald door opdrachtgevers, zal het moeilijk zijn om onafhankelijk en onpartijdig te oordelen. Het ergste is nog dat bijvoorbeeld belastingdienst en FIOD ook accountants in dienst hebben. Maar er zijn toch feiten? Ja, klopt! Vraag dat maar aan Lucia de B. Welke feiten? Barbartje moet en zal hangen! Indien u leeft in de veronderstelling dat het in onze rechtspraak en alle andere gremia waar 'waarheidsvinding' aan de orde is, niet mogelijk is om niet objectief te oordelen, dan bent u naïef. Indien u de conclusie trekt dat dat niet zou moeten kunnen, dan ben ik dat met u eens.

Ga u zelf maar na. Of, indien u zelf nooit ongefundeerd oordeelt, uw kennissenkring. Op feesten en partijen blijkt toch immer weer dat er vele lieden zijn die het allemaal wel weten. Mijn opa sprak vroeger van 'de kleine man'. Diens oordeel werd vooral gevoed door afgunst, afkomst en het gebrek aan kennis en inzet om iets van zijn leven te maken. Diens perspectief is immers een andere dan van ondernemende, initiatiefrijke en naar kansen speurende mensen. Daar hebben we nou eenmaal mee te maken. Om 'de kleine man' als metafoor te gebruiken; ook die heeft werk, werkt niet zelden bij de overheid, heeft (daardoor) invloed, maakt misschien ook wel carrière (ik denk ineens aan Ad Melkert, gek he?) en vooral, heeft een oordeel over anderen. Vanuit welk perspectief je naar anderen kijkt is grotendeels bepaald door je afkomst en opvoeding, familie, school en opleiding, vrienden en overige omgevingsfactoren. Groepsgedrag, het volgen van 'stromingen' ('sterke' mannen!!), eigenbelang en het streven naar acceptatie zijn ons in het wezen niet vreemd. Daardoor is 'waarheidsvinding' een utopisch streven. Het zou te ver gaan indien ik zou beweren dat dit slechts voor Nederland opgeld zou doen. Kijk maar naar een willekeurige Amerikaanse film, of naar Rusland, alwaar homofilie een serieus gevaar wordt geacht voor de samenleving. Het is wel ons Nederland waar van oudsher het anoniem klikken veel wordt gebruikt in de oordeelsvorming. Hoe vaak een 'klikbrief' een rol speelt bij (straf-) zaken is niet bekend. Eveneens is niet bekend hoe vaak de inhoud daarvan uit complete onzin bestaat. Wel bekend is dat deze onzin, door gebrek aan openheid in het belang van mensen bij politie, openbaar ministerie en belastingdienst, als achtergrond voor de duiding van 'feiten' wordt gebruikt. De kleuring van de uitgangspunten, feiten en de voorstelling van zaken is daarmee gestoeld op het wijzen van mensen vanuit een afgunstige, of andere domme achtergrond. De 'waar rook is, is vuur' doctrine en de roddelcultuur kenmerkt ons rechtssysteem en ons oordeel. Hoeveel onschuldigen worden, of zijn vervolgd? Hoeveel geld wordt ten onrechte rondgepompt in de juridische machine? Allemaal onbekend. Wat wel helder is, is dat de kleine man in Nederland gemakkelijk aan zijn 'moment of fame' komt.